

ИЗЛАЗИ
СВАКИ ДАНЦЕНА
ЗА СРБИЈУ

ЗА 1 МЕСЕЦ 2 ДИН.

ЗА ИНОСТРАНСТВО

ЗА 1 МЕСЕЦ 3 ДИН.

ПРЕТПЛАТУ ПРИМАЈУ
СВЕ ПОШТЕ У СРБИЈИ
И ИНОСТРАНСТВУ.

ЗВЕЗДА

ЛИСТ ЗА ЗАБАВУ

ПРЕТПЛАТУ ТРЕБА СЛА-
ТИ СТЕБИ М. ВЕСЕЛИНОВИ-
ЋИУ ПРОФ. БОГОСЛА-
ВИЈЕ.НЕПЛАЋЕНА ПИСМА
НЕ ПРИМАЈУ СЕ

ГЛУКОСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ

УРЕДНИШТВО СЕ НАЛАЗИ
НА „КОСАНЧИЋЕВОМ
ВЕНЦУ“ БР. 16

Број 10 п. д.

УРЕДНИК: Јанко М. Веселиновић.

Број 10 п. д.

САДРЖАЈ

Прва чаша — Хајдук Станко — Кариатеки замак — Ситнице — По-
шанице — Из света духова.

ПРВА ЧАША.

Њом надрављаш васељени целој,
У њу гледа људство овог света,
Њој не личи у дружби веселој,
Где здравица раскалано шета.

Многи куну бистре суве росне,
Довршујућ, свог живота дане,
Други мрзи и да је спомене,
Јер га сруши још с младости ране.

Прва чаша насута је златом,
Сржи из ње, то те диже снажи,
Прву чашу, ма пред којим братом
Испијеш ли — другу и не тражи!

Сокољанин

ХАЈДУК СТАНКО

РОМАН У ТРИ ДЕЛА

од

Јан. М. Веселиновића.

(56)

ДРУГИ ДЕО

О С В Е Т Н И К

(НАСТАВАК)

XVI

Први сусрет.

Шта ти се није радило у Црној Бари и околини да се похватају хајдуци, па ништа!... Обили су ноге и Лазар и Маринко па узалуд. Они их пронађу, чују да су на неком месту, јаве Крушки и дигну потеру. Па ад тамо нигде никог...

ИЗ СВЕТА ДУХОВА

(ПРИЧА)

Верујем ли ја у спиритизам? На то ћу вам одговорити без околишња „да“, ма да сазнавање да верујем у нешто што је ван човековога поимања некако је незгодно, некако је тешко...

Али ја ћу вам испричати један интересантан случај из самога живота, који сам ја сама преживела, који је мене лично убедио у истинитост света духова. Ја верујем у њега ако не умом, оно бар срцем...

— Причајте! Причајте! викнуше са свих страна. Како то мора бити занимљиво. Па још сте сами то преживели? Није ли тако сами ви?

— Мене је већ страх! поче нечији мелодичан гласић. Чим се само почне да говори о духовима мени се одмах чини, као да ме они хватају за ноге, с тога морам да подвијем ноге испод себе...

И лепа млада госпођа, сва завијена бундом, седећи на дивану поред газдарице, подвуче под хаљине своје мале ножице у златним ципелама.

Све друштво, ко е се скупило те вечери код Марије Михаиловице Виленцове и које је очевидно, већ претресло све дневне новости; зарадовано овим новим приповедањем, окружи Јелисавету

Цела зима прође у томе витлању. Боже!... Како ли се изменила Црна Бара!

Нема оног веселог збора ни разговора. Где двојица говоре па трећи дође, они ућуте...

Иван кмет, а људи га гледе горе него оног пандура субашиног. Његов Лазар се са свим одбио од куће. Сваки у Бога дан је поред Турчина, па ту, с Маринком и Крушком очајава.

А Крушка?...

Крушка сања страшне снове. Од онога дана таку је страву уватио од Станка, да само треба да чује име његово, па да пребледи као смрт... Сваку ноћ по неко мора седети код њега да му држи страх...

Него, ејвала Црнобарцима!

То се све одржа. Попа и Јова одржаше мегдан. Нико се више не даде оцепити од своје браће. Чак је и Милош Севић постао друкчији...

То загорча живот Крушки.

Беше већ ославило пролеће. Пријатно беше седети у вече пред ханом. Небо се осуло звездама... Из околних бара разлегао се кречет жаба. А Крушка би се, ништа не мислећи удубио у ту музику, па, ко зна докле би остао да га не зову да спава.

Једне вечери седео је са Иваном и разговарао. Разговор им беше страшно суморан.

— Еј, мој Иване, мој кмете, што ћемо болан? — рече Крушка.

Иван слеже раменима.

— Не знам ни ја.

— Тебе баш сви оставише?

— Сви.

— Због мене?

Иван је ћутао.

— Је ли?...

Александровну Чернову, постарију, слабу, бледу удовицу, која се спрема да прича своју приповетку из света духова и која на мах поста свима интересна.

— Моја је прича, поче она, из далеке прошлости, из времена моје младости; — а све смо ми у младости више осетљиве, све нас јаче утиче ово за то говорим да бих извинила пред вама фантастичност моје приповетке, која сад баш ни мало не личи мени...

Имала сам ја једну пријатељицу, с којом сам се дружила још из детињства; младост смо провеле заједно и волеле смо се безгранично, — она се звал. Олга Аврецова. Била је врло лепа, добра, талентирана, дивно је певала и мамила је много обожавалица; али као што то често бива, судба се јако огрешила о њу: она се удала за једнога по најгорега од њених пријатеља ништавног, пустиог, глупог човека, који ју је узносио али који је у ствари врло мало разумевао, мало ценно и ако ју је и волео то је било тако да јој та његова љубав није правила никакво задовољство ни радост, једном речи, она је била с њим несрећна.

У групи њених обожавалица био је један младић (две године млађи од ње), који јој је и после свадбе остао веран. Његови топли, увек уздржани осећаји, нису се ни мало били изменили. Он никада није говорио с њом, о својој љубави ни пре, никада јој јаче није стиснуо руку, али ипак, она је знала да он њу воли са свом младињском страшћу, знали смо то и ми сви, њени блиски. У опште тај човек био је велики идеалиста, човек некако не разумљив. Чим се Олга удала он ју је почео избегавати; престао је одлазити у кући где би се могао с њом састати, постао је много

— Та ниси ти томе крив.

— Вјеруј, добри чојече, да сам ја благе нарави!... Ја не знам шта ми је те не убијем онога пса, попа!... Он је то све учинио!... Али, нека га!... Доћи ће ми на руку!... Одераћу га као жива јарца!...

— Готово, вала — рече Иван. — Али, ја ти велим: да од њега црњег душмана немаш!... Па после онај Алекса!... Бога ми, ако му ти не судиш, ја ћу му судити!... Да ти знаш како ми пркос само!... Онај мој из коже да изађе, ал' ја га тешкам...

— Чујем да му је онај пас опет скоро долазио... рече Крушка и најежи се.

— Био је, али као сен. За час га нестане. Вребао сам сву ноћ око куће па ништа... А дош'о је кући видео га Лазар...

— Ја не знам шта ћу!... рече Крушка.

Па се замислише... После подужег ћутања Турчин опет рече:

— Ја сам наумио нешто учинити. Послаћу Лазу сјутра у Шабац, нека однесе моју поруку да ми пошаљу којег Јаничара да потерам за хајдуцима!...

— Бог те живео!

— Ако и' тако по'ватамо.

— Сигурно.

— Онда, пошаљи ми Лазу.

— 'Оћу, 'оћу, како не би'!

И сутра дан Иван опреми Лазара у рану зору... Појахао зеленка, за појасом му пиштољи и јатаган а око рамена шара.

Дође пред хан, одјаха коња, привеза га за једно дрво па уђе унутра...

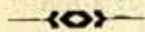
Таман он укорачи а иза хана се појави Дева, о-смену се, попрети прстом па замаче у луг...

(НАСТАВИТИ СЕ)

КАРПАТСКИ ЗАМАК

РОМАН ЖИЛА ВЕРНА.

ПРЕВЕО С ФРАНЦУСКОГ А. Д. Радосављевић.

(28)

(НАСТАВАК)

XI

Сутра дан предзору пробуди се млади гроф, још узбуђен од ноћних привиђења.

Из јутра му је ваљало поћи из села Верста и поћи пут Колошвара.

Фрања је био наумио, пошто разгледа индустријска

замисљенији, ћутљивији, док напоследку љубав његова к њој не пређе у праву страст, и после годину дана њега нестане — он се убио не оставивши баш никакве записке

Смрт његова чинила се већини неразумљива, необјасњива; само је на Олгу учинила ужасан утисак; она се потпуно повукла у себе, њен лични живот није је могао отргнути од убитачних мисли, туговала је, а можда је баш и хтела да мучи себе, и после кратког времена она се поболи, баш некако у пролеће и прележи цело лето између живота и смрти, а с јесени већ су се почели примећавати готово сви знаци јехтике, која је требала да наступи...

Један пут за време њене болести, пошла сам ја да је обиђем. Као сад сећам се било је у почетку Октобра, у јутру око 10 сати. Кишовито је било, благо... полумрачно...

Ја сам тада седела код Измаиловског моста, а Олга близу великога позоришта. Тек сам била прешла мост, кад видим, како ми на сустрет иде он, покојни Никола Александровић Волков, исти онај који је некада волео Олгу.

Гледала сам га као у чуду. Он се приближи мени и пружи ми руку; осећала сам стисак те руке и чух како ме упита: „како је са здрављем Олга?“ Тада се тек почнем присећати; — та он је умро, убио се врло ми се по памети, али да се ја случајно не варам? Прислушнем, погледам и видех како се он постепено удаљује поред мене, видела сам му траг никако не скидајући очи с њега, — он ме погледа и махну ми пријатељски главом.

Неколико минута, нисам имала снаге да се макнем с места од преживенога, — не да рекнем страха, него изненађења. Ни-

места Петросењ и Ливадзел да пробави читав дан у Карлебургу пре, но што оде у Трансилванску престоницу. Одатле би га железница одвела, кроз покрајине средње Угарске, последње станице на своме путовању.

Фрања је био изашао из крчме и, с далеко зором пред очима, разматрао је с дубоким кулу на Оргалу, коју су први сунчани зраци лако озарили.

Он размисљаше о овоме: да ли ће да испуни своје обећање Вершћанима, кад дође у Карлебург? Хоће ли до-ставити полицији, шта се дешава у Карпатском Замку?

Када се млади гроф обвезао, да ће селу повратити спокојство, био је потпуно уверен, да кула служи као скло-ниште некој разбојничкој чети, или, бар, сумњивим људма, којима иде у рачун, да их нико не гони, те су се досети-ли, да на тај начин бране приступ.

Али, ноћу, Фрања се предомишљао. У његовим ми-слима настаде обрт, и сад је оклевао.

У истини, последњи потомак породице Горца, барон Рудолф је исчезнуо пре пет година, и нико није умео рећи, шта је с њим било. Без сумње се пронео глас, да је умро наскоро после свог одласка из Напуља. Али колико беше истине у овоме? Каквих доказа беше о његовој смрти? Можда, барон Горц још живи, а ако живи, као зашто се не би био вратио у замак својих предака? А зашто га не би доцратио Орфаник, једини његов присни пријатељ, за кога се знало; и зашто тај чудновати физичар не би могао бити покретач и извршилац оних чудних појава, које иску-њаваху ужасом целу земљу? Све се то врзло по глави младоме Фрањи.

Мора се признати, та је претпоставка била доста раз-ложна, јер, ако су се Рудолф Горц и Орфаник склонили у замак, свакако је била њихова воља, да он постане не-приступан, те да би тако живели усамљено, као што је приличило њиховој навици и карактеру.

Дакле, кад је тако, како је онда ваљало младом грофу да се влада? Да ли је било умесно, да се он меша у при-ватне послове грофа Горца? Још се се он око тога ломио-кад му приђе Роцко на тераси.

Он мишљаше да ваља да му саопшти, шта о томе мисли. Роцко му одговори:

„Господару, могућно је, да барон Горц даје повода тим ђаволским појавама. Сад, ако је тако, онда, мислим, не треба да се плетемо у те послове. Вершћанске кукавице ће се извући, како знају, то је њихова ствар, а нама је девета брига, да повратимо мир у селу.

— Готово одговори Фрања, кад добро размислим, ви-дим да имаш право, паметко мој.

како нисам умела себи објаснити, шта је то могло бити и напо-слетку сам решила „да није све то ништа друго, него да у мени почне нека болест, која узима облик тифуса са халуцинацијама.

Кад сам се докотурала до моје пријатељице сви су приметили на мени да сам јако растројена.

Тога дана сирота Олга осећала се веома рђаво и по прегледу свију знатних лекара било је решено, да се она неодложно мора послати ван земље, да промени климу. Али с ким? Муж није мо-гао ићи с њом због службе; а напоследку, Олга је право и гово-рила мени и њеној родбини, „немојте ме шаљати с мужем, јер ако одем с њим зацело ћу умрети. Она је мене молила да идем с њом. Како да јој откажем? — Обећала сам јој, да ћу се о томе догово-рити са мојим и да ћу јој одговорити сутра дан.

Враћајући се од Олге, на Измаиловском, опет сретнем Волко-ва; овог пута ишао је колима, лице му је било као земља, мртви-чко. Он скиде шешир и клањаше ми се некако жалосно...

Кроз недељу дана отпутовали смо с Олгом ван земље...

Коме се десило да буде ван своје земље с болесником, тај зна, каква су сва та места у која се воде тешки болесници. С как-вим се каишарљудима мора човек да бори и с каквим се немилос-тива срца људима сретате на обалама лепих мора, језера, под дивним јужним небом. Тамо ни не патите само гледајући муке драгог вам болесника, него морате још да страдате, од самога са-знавања колико су гори они који вас окружују од саме равноду-шне природе, која не штеди ни своје топле сунчеве зраке, ни своје успављујуће шуштање таласа, да би олакшала последње дане жи-

— И ја мислим, одговори просто војник.

— Што се тиче газда-Колца и других, они већ знају шта ће у овај пар урадити, па да раскрете с тим побожним духовима на кули.

— Заиста господару они само треба да јаве полицији у Карлсбургу.

— Ми ћемо се кренути после доручка, Роцко.

— Спремићу све.

— Али, пре но што сиђемо у долину Сила, обићићемо мало Шлезу.

— А зашто, господару?

— Желео бих да изближе видим тај чудновати Карпатски замак.

— На што то?...

— Па, прохтело ми се, Роцко, а и иначе нећемо продангубити ни пола дана.

Роцка је непријатно дирнула ова одлука, која му се учинила некорисна, све што је могло у младога грофа изазвати сећање на прошлост, хтео је да уклони. Овога пута било је узалудно, јер је наишао на несавладљиву одлуку господарева.

Фрању је, наиме, нешто привлачило ка замку, као да је подлегао каквом неодољивом утицају. Можда је мимо његова знања, ова привлачност стојала у вези са оним сном у коме је чуо како Стилија глас извија тужну мелодију Стефанову.

Ну, дали је он оно сневао?... Тако се он сада питао, када му је пало на ум, да се у истој дворани код „Краља Матије“ већ једном чуо неки глас, као што веле, — овај глас, чијој је претњи Ник Дек онако несмотрено пркосио. И, при таквом душевном расположењу, у ком се находио млади гроф, нико се неће зачудити, што је он наумно, да се упути Карпатском замку, да се пошне чак на његове старинске развалине, али не и да уђе у њу.

Разуме се да Фрања Телек није ни по што хтео да о том што спомиње Вершћанима. Ти би људи били у стању, да навале на Роцка, те да га одговарају, да се не приближује кули; с тога је заповедио своме војнику, да о тој намери ништа не говори. Кад би их сељани видели, где силазе ка Силовой долини, нико не би посумњао, да они то не чине за то, да оду у Карлсбург. Али са врх терасе опазно је, где друга једна путања дуж подножја Рефе-запова води ка Вулканову узвишењу. Могли су дакле да се дохвате косе Шлезине, а да не прођу поред села, а да их на тај начин, не види ни газда-Колц нит' ико друго.

Око подне, пошто је без приговора намирио нешто одвећ мастан рачун, што му поднесе Јона уз веома љубазан осмех, Фрања се спреми за полазак.

вота једнога од њених синова кога сабраћа — људи не штеде до последњег уздаха и експлоатирају на све могуће начине до последњег часа.

Путовање наше било веома тешко, мени се чинило као да се нећемо докотурати до наше цели, до једнога мезанцета на Женеовском језеру. Олга је сваки дан слабила, грозница јој никако није престајала.

Кад смо стигли у место, променили смо неколико првих хотела, где су нас ужасно гулили а ништа није ваљало. Ми се онда решисмо и уселисмо се у један скромни пансион на обали језера и ту одахнусмо и телесно и душевно, поред наших домаћина протих добрих Швајцараца.

Имали смо три собе на горњем спрату, сви прозори гледали су на језеро опкољено Алпима на којима се белио врх. **Mout-Blanc**-а. Доле је била велика башта са врло много ружа; по језеру су пловили чамци, лађице; разноврне лепоте ласкале су сваком погледу и свакога натеравале да заборави суморне мисли, а плаво небо просто је мамило к себи...

Све је то оживљавало и моју пријатељицу, од које је живот, сваки даном све даље бегао.

Ту смо преседеле цео месец дана, у надежди на оздрављење. Међутим Олги није било никако боље; већ смо почели да се договарамо њена породица и ја да ли да је водим даље на југ, на Гифска острва, на Мадеру, или да је више не мучим с тим...

Сваким даном, све су ми се више притупљавали нерви; пре-

Газда-Колц, лепа Миријота, уца-Ермод, доктор Патак чобанин Фрик и многи други сељани беху се искупили, да му рекну збогом.

И млади шумар је могао изаћи из собе, и по њему се видело, да ће скоро опет моћи стати на ноге, чим се само некадашњи бољичар поносио.

„Ја се клањам, Ниче, рече Фрања, вама и вашој заручници.“

— Веома нам је мило, хвала вам, одговори млада девојка усхићена од среће.

— Нека вам је сретан пут, господине грофе, додаде шумар.

— Да... да Бог да! одговори Фрања, чије се чело нешто намршти.

— Господине грофе, рече онда газда-Колц, ми вас молимо, да не заборавите на кораке, што сте обећали учинити у Карлсбургу.

— Ја то нећу заборавити, газда-Колче, одговори Фрања. Ну, у случају, ако бих се задржавао на свом путу, вама је познат прост начин, на који се можете отрести тог несносног суседства, и замак, јамачно, неће више увести никакав страх Вершћанима.

— Лако је то рећи... мумлаше учитељ.

— А и да се учини, одговори Фрања. Ако хоћете, за четрдесет и осам сахата жандарми ће раскретити с тим бићима у кули, па ма каква била...

— Сем веома веројатног случаја, ако би то били духови, примети чобанин Фрик.

— Па и у том случају, одговори Фрања, слегнувши лако раменима.

— Господине грофе, поче доктор Патак, да сте ви ира- тили, Ника Дека и мене, не би сте ви тако говорили!

— Томе бих се зачудио, докторе, одговори Фрања, па и да сам, као ви, задржан ногама у ров око куле...

— Ногама... да господине грофе, или, боље рећи ципелама! Бар ако ви не тврдите да... сам... у овом душевном стању... снева...

— Ја не тврдим ништа, господине, одговори Фрања и нећу тражити да вам објашњавам оно што вам се чини необјашњиво. Али, будите уверени, ако дођу жандарми, да походе Карпатски Замак, онда њихове чизме које су навикнуте на дисциплину, неће запасти као ваше.

Када је млади гроф то рекао доктору, указа му још једном почаст гостионичар „Краља Матије“, који је тако почаствован, те је имао част, да часнога господина грофа Фрању Телека..., и т. д. Поздравивши још газда-Колца, Ника Дека, његову заручницу и на месту искупили се-

стала сам осећати сазнавати ма шта друго, осим редовних, сваки данских обавеза које сам имала спрам болеснице

Обично пошто бих је наместила да спава, обличила бих капут, читала или шила у тој истој соби на дивану, испред кога је стајао сто једном страном насловен прозору. Често сам пута ја ту и дремала јер се нисам могла потпуно раскомотити за спавање. На том прозору поред астал, осим завеса великих, била је и мала завесница која је висела на оловним колутићима и које се раздвајаху на двоје.

Једном, у вече кад је Олга већ спавала, ја као увек села сам да читам и то баш некакав глуп француски роман, узет из библиотеке на коју сам била абонована. Увидевши да ме тај роман не може ни мало забавити, решим се да пишем писма у Русију. Мени се чинило да ће ми бити лакше, ако коме искажем, моје патње у којима сам ја тада живела; мени је било нужно да изиђем коме своју душу, да откријем другима сву безнадежност о стању сироте Олге; да плачем по цео дан, не кријући своје сузе, не гутајући их, као што сам то чинила по целе дане...

Било је свуда у наоколо мирно Олга је често кроз сан, слабим гласом почињала да прича о неким својим надама у будућности, — у последње време говорили смо с њом непрестано о ваздушним замцима, куда смо намеравали с њом да идемо!!.

Није било више од 11 сахата. Вече је било чудновато, месечина је била јака, ја сам неколико пута прилазила прозору, да се нагледам и да се надишем свежега ваздуха,

Олга је спавала мирно, није се ни мрдала. Ја тек што сам

лане, он махну Роцку и обојица пођоше крупним кораком низ друм.

За непул сахат Фрања и његов војник стигоше на десну обалу потока, дуж кога иђаху до јужног обронка Ређезапа.

Роцко се одлучио, да не чини никакве примедбе више свом господару: била би узалудна мука. Он је истина слушао као прави војник, али кад би млади гроф забасао у какву опасну прилику, он би га већ умео извући.

После два сахата хода, Фрања и Роцко засталоше, да се часом одморе.

На том месту влашки Сил се приближује наглим увом друму, пошто се најпре постепено примакао на десно. С друге стране, где се испупчила Плеза, протеже се у виду круга, висораван Оргал на добри пола миље. Ваљало је дакле, напустити Сил, пошто је Фрања хтео да пређе косу планинску, те да се упути ка замку.

Како они нису хтели да пролазе поред Верста, тај је пут, наравно, био два пут онолики, колико је удаљење између замка и села. Али они су рачунали, даће ипак још видно бити, кад стигну на висоравни Оргала. Дакле, млади ће гроф још имати времена, да разгледа кулу с поља. Кад би он дочекао вече, да се врати путем поред Верста, онда би извесно знао, да га неће нико опазити. Ну, намера Фрањина је била, да преноћи у Ливадзелу, сеопету на стави обегу сила, и да се сутра дан крене пут Карлзбурга.

Одмор је трајао по сахата. Фрања се задубио у своје успомене, а помисао, да се барон Горц можда завукао у тај замак, веома га узбуди, и он не проговори ни речи.

(Наставиће се).

СИТНИЦЕ

Fin de siecle (крај века). Особити начин објаве рађања почиње да се упражњава у Француској. Сада не јављају више родитељи, него сами новорођени за тај сретан случај. Таква једна објава

свршила писмо, а од плача као да ми је било лакше на души, била сам се замислила, али нисам могла свести мисли на што опредељено. — оне су лутале као облаци, без икаква реда.

Још сам непрестано седела на дивану, кад наједанпут на прозору поред стола с шуштањем се отворише завесице на две половине. Ја се тргох и окрето главу. Код прозора стојала је човечија фигура, јасно осветљена месечином; ја храбро устадох и дођох до прозора.

Преданном је стајао Никола Александровић Волков, исти који је некада волео Олгу. Прозор се отвори с лупњавом свећа се на столу угаси од ветра и ја се нађем с њим лице у лице.

— „Кроз недељу дана,“ чула сам ја врло јасно.

У то време од шума се пробуди Олга...

Она направи некакав покрет рукама и свали са столице мало округло у косканом раму огледало, од кога се она за све време болести није растављала.

„Апзо“, зовну ме она тихо: — ја сам свалила огледало, ако се оно разбије — то значи да ћу умрети.

Тад се тек ја помакох с места, код прозора више никога није било... Ни ајући нађем огледало под њеним креветом, — оно се не беше разбило, само је испало из рама, негде сам га у полумраку оставила...

Руке су ми дрхтале, с муком нађем и упалим машину. Одмах затворим прозор, кроз који је пролазио свеж, ноћни ваздух...

Равно кроз недељу дана Олга је умрла..

Приповедачица заћута, ћутали су и слушатељи; сигурно су сви били под утиском приче, само млада госпођа у златним циполицама, као уплашено проговори:

Ах, како је страшно!.. Никако не бих волела да ме ма ко тако воли...

С руског Дар.

маси од прилике: За мој присту п у свет и да нас поздравим са првим осмејком или пољупцем, изабрала сам прошлу недељу. Олга.“ или: Позниво молим за дозволу да вам смем ставити до знања да сам се родио. Хенри.“

* * *

Како се велики Петар провађаше. Године 1711 посетио је руски цар Петар велики саксонског краља Августа и његову земљу. При своме путовању по Саксонској, дошао беше цар и до чешке границе где се у близини копао и лио бакар у тако званој Сајгерхитепе-Гринтал. Самодржац свију Руса, који се у Фрајбургу спуштао у дубине сребрних рудокopa извео је и овде једну чудновату замисао. Напхе, био је рад да сазна, какво би осећање морао имати онај који би узјашно на онај грдни чекић па с њиме ударио о наковањ. Заиста ретка замисао, која се могла наћи само код једног Руса. На радост својих руских пратилаца а на чуђење и ужас саксонских кавалера што му беху придодати од краља као пратња, узјаше он онај големи чекић који се тада доведе у такт те са страховитим треском удари о наковањ. Сваки други човек од тог силовитог удара, од ког се потресосе кости у целом телу, пали би у несвест. Петар велики на против био је при томе са свим добро расположен. Ванредна „раздраженост“ била је са свим по његовом укусу. До сада је остао он једини који се на тај начин провађао.

* * *

Доба жетве на земљиној кугли. Познато је свакоме, да усљед разних сезона, а са њима у вези усљед разних годишњих времена жетва жита у разна доба године на нашој земљи бива; али да та времена више од три четврти године износе и да тако само три или управо само два месеца остају, у којима се нигде на земљиној кугли жетва не врши, то можда незна сваки. С тога ће бити за многе од интереса, ако им самоштитом следећи календар за жетву на нашој планети:

У Аустралији, Новом — Селанду, већем делу Чиле и на неколико места Аргентинске републике, бива жетва у јануару; у фебруару, почиње она у источној Индији, и што се више ка северу иде, она се свршава у марту. Мексика, Египат, Персија и Сирија праве жетву у Априлу месецу, док међутим северна мала Азија, Кина, Јапан, Туниз, Алгир и Мароко а исто тако и Тексас имају је у мају. У Калифорнији, Шпанији, Португалији, Италији, Грчкој на Сицилији и у неколико јужних департамана Француске жање се у јуну. У осталој Француској, у једном делу Аустро-Угарске, јужне Русије и у јужним земљама сједињених Америкаских држава бива жетва у јулу. За тим у августу долази Немачка, Белгија, Холандија, Србија, Данска и Њу-Јорк. У септембру, Шкотска, Шветска, Норвешка, велики део Канаде и Русије; а у северном делу последње поменутога Царства као и у Финској, бива жетва потребнога ерества за храну тек у месецу октобру. Остају дакле само месеци новембар и децембар у којима у ствари на земљиној кугли негде нема жетве жита.

С. Н.

ПОШАЛИЦЕ

Из школе. Учитељ: У којој је од својих битака погинуо Шведски Краљ Густав Адолф? — Так (по дужем размишљењу): Ја држим, у његовој последњој битци

* * *

Судија. (Једној оматорелој госпођици) „колко сте стари, госпођице?“

— Госпођица (по дугом оклевању): „Двадесет и осам!“ — Судија: „Видите то још није тако страшно као што сам ја замишљао!“

* * *

Кратковиди недељни ловац. Нека га сто ђавола носе! Но, и ви сте ме лепо преварили кад сте ми продали овог ловачког пса — псето је са свим погрешно дресирано! Замислите само: Јуче убијем ја зеца а он ми, хуља, рапортира — мачку!*

* * *

Он и она. Он: „...Шта, зар опет рачун одшнајдерке! Та јесам ли један ономад исплатио!“ — Она. „Прекјуче?! Боже како време пролази!“

* * *

Млада госпа. (за време ручка): „Нисам ти још ни казала. Виде: данас сам ја кувала!“

Муж: „Заиста?!.. Онда сам нашој куварици у мислима мало час учинио неправду.“